

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Academie Deurne te DEURNE

Hoofdstructuur	deeltijds kunstonderwijs
Instellingsnummer	49478
Instelling	Academie Deurne
Directeur	Luc VERTOMMEN
Adres	Boshovestraat 173 - 2100 DEURNE
Telefoon	03-324.70.71
Fax	03-324.33.46
E-mail	info@academiedeurne.be
Website	www.academiedeurne.be
Bestuur van de instelling	AG Stedelijk Onderwijs Antwerpen
Adres	Lange Gasthuisstraat 15 - 2000 ANTWERPEN 1
Dagen van het doorlichtingsbezoek	23-03-2015, 24-03-2015, 25-03-2015, 26-03-2015, 27-03-2015
Einddatum van het doorlichtingsbezoek	27-03-2015
Datum bespreking verslag met de instelling	27-05-2015
Samenstelling inspectieteam	
Inspecteur-verslaggever	Dirk ROMBAUT
Teamleden	Rieka HÉRIE

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 SAMENVATTING.....	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS	7
2.1 Opties/instrumenten in de doorlichtingsfocus.....	7
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus.....	7
3 RESPECTEERT DE ACADEMIE DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?	8
3.1 Respecteert de academie de erkenningsvoorwaarden?	8
3.1.1 Voldoet de academie aan de onderwijsdoelstellingen?	8
3.1.1.1 Muziek: algemene muzikale vorming	8
3.1.1.2 Muziek: instrument piano	10
3.1.1.3 Muziek: instrument saxofoon	12
3.1.1.4 Muziek: stemvorming, zang	13
3.1.1.5 Woordkunst: algemene verbale vorming	15
3.1.1.6 Woordkunst: voordracht.....	16
3.1.2 Voldoet de academie aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?.....	17
4 BEWAAKT DE ACADEMIE DE EIGEN KWALITEIT?	19
4.1 Deskundigheidsbevordering.....	19
4.2 Onderwijsaanbod	20
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE ACADEMIE	22
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE ACADEMIE	24
6.1 Wat doet de academie goed?	24
6.2 Wat kan de academie verbeteren?	24
7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	25

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de academie

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de academie,
3. het algemeen beleid van de academie.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele academie aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de academie een selectie van de onderwijsreglementering:
 - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal opties/instrumenten.
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
 - het onderwijsaanbod
 - de uitrusting
 - de evaluatiepraktijk
 - de leerbegeleiding.
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de academie na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de academie voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de academie voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de academie om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de academie de doelen en gaat de academie dit na?
 - ontwikkeling: heeft de academie aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?
3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de academie aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de academie. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de academie of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de academie of van structuuronderdelen als de academie binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de academie of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de academie de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de academie de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage. Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de academie het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de academie of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De academie mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

De **Academie Deurne** behoort tot de groep van Antwerpse Academies die in de grote rand rond de stad een goed uitgebouwd aanbod van kunstonderwijs verzekert. Binnen de hoofdschool is ook een wijkafdeling van de academie Beeldende Kunsten van Merksem gevestigd. Deze situatie bevordert de wisselwerking tussen de verschillende expressievormen en draagt bij tot een grotere dynamiek binnen de instelling. De academie heeft de laatste jaren na een gevoelige terugval van het aantal leerlingen resoluut gekozen voor een vernieuwende aanpak die vertrekt vanuit de brede schoolidee. Wat betreft de **erkenningvoorwaarden** werden in de **studierichting Muziek** de vakken algemene muzikale vorming (amv), piano, saxofoon en zang/stemvorming in de focus geplaatst. De instelling voldoet aan de erkenningvoorwaarden voor het vak amv. Een probleem blijft de doorstroming van leerlingen doorheen de leerjaren: door het opbouwen van een meer duurzaam engagement kan de continuïteit verbeteren. In de lessen worden de verschillende leerplandoelstellingen aangebracht via een traditionele methodiek en komen ze op een systematische manier aan bod. Leerlingen slagen in de verschillende facetten van de notenleer: dictee, lezen en zingen, theorie... . In het vakgebied piano wordt nagedacht over mogelijke herbronning van de cursus via stimulerende initiatieven zoals een samenwerking met de dans. Ook alternatieve methodieken worden overwogen. Het eindresultaat blijft gekoppeld aan de leerplandoelen en de klassieke canon van het repertoire. Binnen de leergang saxofoon werd een adequaat, exemplarisch leerlingvolgsysteem ontwikkeld dat alvast op centraal niveau generiek zou kunnen uitgewerkt worden. De leerlingen worden ondersteund door het meespelen van de leerkracht die hen hierbij als het ware meevoert tot een niveau van artistieke verfijning. Er wordt sterk rekening gehouden met ieders mogelijkheden en talenten. Tenslotte stond in de studierichting Muziek ook het vak zang/stemvorming in de focus. Na een periode van inzinking als gevolg van leraarswissels herrijst dit vak en kent een sterke instroom van nieuwe leerlingen. De klas is daardoor volop in opbouw. De verschillende technische en vocale aspecten van het zingen komen voldoende aan bod binnen een planmatige thematische aanpak, evenwel met een "open" repertoire dat aangepast wordt al naargelang de situatie. Voor de **studierichting Woord** stonden de vakken algemene verbale vorming en voordracht in de focus. Voor de beide vakken worden de leerplandoelstellingen bereikt. In alle klassen is een ruime dosis spel-, spreek- en vertelplezier aanwezig. Naast de aandacht voor artistieke vaardigheden, komen de spreektechnische aspecten voldoende aan bod. In alle klassen wordt gebruik gemaakt van goede literatuur. In het kader van het **kwaliteitsonderzoek** werd vooreerst de **deskundigheidsbevordering** in de focus geplaatst. Op het niveau van de divisie deeltijds kunstonderwijs van het Stedelijk Onderwijs Antwerpen is een overkoepelende visie over nascholing ontwikkeld voor de elf academies. Er werd een leercentrum opgezet met de naam Labo+. Dit voorziet in een breed en kwaliteitsvol gamma van nascholingsinitiatieven die alle domeinen kunnen beslaan. Naast deze gemeenschappelijke context blijft er voor elke academie, dus eveneens voor Deurne, de mogelijkheid om eigen accenten te leggen. Zo kan elke medewerker ook een opleiding volgen buiten dit vaste circuit. Van beide mogelijkheden wordt in de academie van Deurne gebruik gemaakt. Omwille van de vele projecten die in de academie lopen werd ook het aspect **onderwijsaanbod** in de focus geplaatst. Binnen het reguliere aanbod biedt de academie naast Muziek ook Woord aan. De studierichting Muziek omvat vooreerst het traditioneel geprogrammeerde klassieke instrumentarium. De optie algemene muziekleer wordt zowel voor jongeren als volwassenen ingericht. In de vervolgoopleidingen herkennen we het luik muziektheorie en muziekgeschiedenis. Sinds vorige doorlichting is ook de afdeling jazz&lichte muziek een stabiele factor geworden. Ter ondersteuning van de instroom lopen er meerdere projecten in aansluiting bij het officiële aanbod. Kinderacademie en instrumentale initiatie bereiden leerlingen al op jongere leeftijd voor op een instroom in het dko. Veel succes kent het Kunstenbad waar kinderen in contact worden gebracht met de verschillende expressievormen zodat een mogelijke instroom in dko vanuit een brede oriëntering kan geschieden. Verder is er het project met het Buitengewoon Onderwijs dat via een aangepaste cursus leerlingen uit dit onderwijsniveau de gelegenheid biedt ook een kunstopleiding te volgen. Het OpMaatOrkest tenslotte slaat op een vorm van groepsgericht individueel musiceren op laagdrempelige basis in samenwerking met het dagonderwijs en de Filharmonie. Dit laatste project is niet meteen gekoppeld aan een dagschool in de directe omgeving en/of werking van de academie. Al deze projecten geven vleugels aan de artistiek-pedagogische dynamiek in de academie. Alleszins is nu al een verbeterde instroom merkbaar vanuit de initiatieprojecten en zal het een uitdaging worden de continuïteit

van de studies te bestendigen. Op het vlak van het **algemeen beleid** kan de academie terugvallen op een degelijk leiderschap. Dit vertaalt zich zowel op het niveau van een betrokken en ondersteunend divisieniveau als binnen de academie zelf. Hier vallen de rust en de gedrevenheid van een leidinggevend duo op dat bestaat uit de directeur en de stafmedewerker. Zij herkennen en bevestigen op een juiste manier de baten van het divisieniveau naar het academiepersoneel. De school kan ook terugvallen op een artistiek pedagogische visie van de Antwerpse Academies. Deze kan probleemloos aangevuld worden met een eigen statement (missie) vanuit de school. Een geëngageerde stuurgroep in de vorm van een IKZ-team met coördinatoren denkt mee na over de besluitvorming en hoe initiatieven in acties geconcretiseerd kunnen worden. Deze vormt een belangrijke schakel in de interne kwaliteitszorg. De instelling krijgt een gunstig advies voor de **erkenningvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne**. De manier waarop de instelling de tekorten van de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de leer- en werkomgeving opspoort en beheerst, is een voorbeeld van goede praktijk. Ze werkt deze tekorten weg vanuit een prioriteitenplanning. Er valt een sterke verbetering waar te nemen qua organisatie, coördinatie, visie en coherentie in het beleid. Wel zou de veiligheid op de speelplaats (valgevaar) nog kunnen verbeterd worden. De instelling krijgt eveneens een gunstig advies voor de erkenningvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' voor Muziek en Woordkunst.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande opties/instrumenten en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Opties/instrumenten in de doorlichtingsfocus

Muziek

- zang
- instrument piano
- instrument saxofoon
- algemene muzikale vorming
- stemvorming

Woordkunst

- algemene verbale vorming
- voordracht

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Personeel - Professionalisering

- Deskundigheidsbevordering

Onderwijs - Curriculum

- Onderwijsaanbod

3 RESPECTEERT DE ACADEMIE DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de academie de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de academie aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde opties/instrumenten het volgende op.

3.1.1.1 Muziek: algemene muzikale vorming

Voldoet

De leerplandoelstellingen worden systematisch en volgens een doeltreffende methodiek bij de leerlingen bereikt. De evaluatie steunt op een visie waar breed beoordeeld wordt, zowel proces als product komt voldoende evenwichtig aan bod.

Outputgegevens

Leerprestaties

Outcomes

Vervolgonderwijs

Tevredenheid

De instroom in het eerste leerjaar van het vak amv is zeer wisselvallig. De cijfers tussen het ene en het andere jaar vertonen grote bokkensprongen. Zo zijn er in het referentie jaar 2011 zeventig leerlingen ingeschreven in het eerste leerjaar terwijl er vorig schooljaar (telling februari 2014) honderdveertig geteld werden, het dubbele dus. De inschrijvingen in dit laatste aanvangsjaar zijn echter niet significant binnen het globaal curriculum omdat er leerlingen werden opgenomen die blijkbaar niet behoren tot het standaardprofiel van de doorsnee dko-leerling: sommige leerlingen zitten in de gesubsidieerde tijdelijke projecten. Belangrijke omgevingsfactoren bepalen de beperkte instroom in deze academie: de aanwezigheid van een relatief oude bevolking in bepaalde wijken van dit district van de stad Antwerpen, het niet aanwezig zijn in een wijk waar wel een toename van jongeren zich manifesteert (Deurne Noord), een al groot aanwezig socio-cultureel en sportief aanbod,

Een vervroegde leerlingenuitval in het eerste jaar kan echter niet alleen op conto hiervan geschreven worden.

Tien procent van het aantal leerlingen heeft een andere nationaliteit. Daarnaast zijn er tot circa 50% leerlingen met andere culturele achtergronden ingeschreven. Het valt op dat de doorstroming lager ligt dan het Vlaams gemiddelde. Een doorstroom van L1 tot L3 bereikt in Vlaamse academies bijna 70% van het leerlingenaantal. In deze academie ligt het gemiddelde rond de 50%. Men kan zeker bepaalde oorzaken van deze vervroegde uitstroom aanhalen: zwakker engagement, verhuis, te veel hooi op de vork... .

De doorstroming vanuit de lagere graad naar het eerste jaar van de middelbare graad bedraagt gemiddeld en gespreid over de laatste vijf jaar 17 leerlingen (= amc leerlingen zonder vrijstelling in het eerste jaar van de middelbare graad). Ten opzichte van het gemiddeld honderd aantal inschrijvingen in het eerste jaar amv komt dit neer op een 17%. Dit betekent dat de academie amper één op vijf leerlingen kan loodsen tot in de middelbare graad. Dit is een kwantitatief erg laag rendement.

Onderwijsaanbod

Volledigheid

Evenwicht

Referentiekader

Planning

Verticale en horizontale

samenhang

Klasmanagement

Actief en constructief leren

De leerkrachten beschikken over een gemeenschappelijk jaarplan. Dit is niet exact getoetst aan het minimumleerplan maar het plan omvat wel de grote ontwikkelingslijnen die verwacht worden. Er wordt les gegeven vanuit leerboeken die de wekelijkse inhoudelijke aanpak en de methodiek omvatten. De gebruikte methodes zijn ontwikkeld op basis van het officiële leerplan. Niet in alle lessen wordt de houding van de leerlingen voldoende bewaakt. Dit geldt ook voor de maatslag. Nogal wat leerlingen komen in sommige lessen te laat wat storend werkt. Er wordt in de ene klas goed aan de piano begeleid, in een andere

kan dit veel beter.

Leerlingen zingen in groep maar worden ook uitgenodigd apart te zingen. Er is voldoende aandacht vanwege de leerlingen. De opdrachten worden goed begrepen en mooi uitgevoerd. Diverse werkvormen worden gehanteerd. Lesonderwerpen als lees oefeningen, ritmisch scanderen, zingen... komen afwisselend aan bod. De instructies zijn duidelijk en over het algemeen wordt in de meeste klassen de lessituatie goed in de hand gehouden.

Onderwijsorganisatie

Groeperingsvorm

Onderwijstijd

De onderwijstijd wordt gerespecteerd voor de reguliere leerlingen. Een aantal leerlingen van het project "OpMaatOrkest" staat ook ingeschreven in de lagere graad optie Algemene Muziekler Jongeren. Volgens het organigram zouden zij normaal 2,5u per week les moeten krijgen en vanaf het tweede jaar 3,5u (toevoeging instrument). Momenteel volgen deze leerlingen anderhalf lesuur op weekbasis en dit geïntegreerd.

Over het algemeen is de groepeeringsvorm voor de klassieke amv leerlingen voldoende haalbaar. In een eerstejaarsklas zitten wel een dertigtal leerlingen wat in de richting gaat van een maximum pedagogisch verantwoord aantal.

Uitrusting

Leermiddelen en ICT

Logistiek

Het vak amv wordt zowel in de hoofdschool als in de wijkafdeling in de verschillende leerjaren voor jongeren ingericht. Voor de volwassenen gebeurt dit alleen in de hoofdschool.

De lokalen in de hoofdschool zijn goed uitgerust met volgend materiaal: tafels, stoelen, piano's, muziekbord, audio uitrusting en didactische pictogrammen. In de wijkafdeling zijn de lokalen in dubbelgebruik met de dagschool. De samenwerking met de dagschool kan zowel op directieniveau als op klasniveau geoptimaliseerd worden. Zoals vaak voorkomend in gedeeld gebruik, is er geen specificiteit naar kunstonderwijs toe in de vorm van eigen pictogrammen, juiste klasopstelling... en kunnen af en toe wrijvingen ontstaan gezien het toch wat "indringen" van de academie in de biotoop van de leraar van de dagschool. Een probleem vormt er alvast de positie van tafels en stoelen versus de piano en het muziekbord. Hierdoor zitten leerlingen zijdelings en deels met hun rug naar de leerkracht. Dit is ongunstig en niet bevorderlijk voor een vlot contact. Om al deze redenen zijn de toegewezen lokalen in deze wijkafdeling eigenlijk ongeschikt om zowel basisonderwijs als deeltijds kunstonderwijs in te organiseren.

Infrastructuur

De hoofdschool beschikt over ruime lokalen voor het aanbieden van collectieve en andere cursussen.

In de wijkafdeling maakt de academie gebruik van lokalen in de stedelijke basisschool "De Octopus" in de Sint Rochusstraat. Wat de problematiek betreft verwijzen we naar het gedeelte uitrusting.

Evaluatiepraktijk

Evenwichtig en representatief

Valide

Betrouwbaar

De klassen werken overeenkomstig een evaluatiereglement dat gebaseerd is op een uitgeschreven visie. Naast de aspiratie van de brede school, wenst de academie ook "breed" te evalueren. Men maakt er onderscheid tussen de permanente evaluatie en/of een afsluitende evaluatie. Leerlingen worden tweemaal per schooljaar geëvalueerd. De school hecht ook veel belang aan de summatieve evaluatie waarbij de leerprocessen meer in kaart worden gebracht en de formatieve evaluatie waar de productmeting aan bod komt.

De tussentijdse proeven, de overgangsproeven en de eindproeven zijn conform de verwachtingen van het leerplan. Er worden afzonderlijke punten gegeven voor de onderdelen zang, dictee, theorie... . De punten zijn voldoende betrouwbaar en lopen parallel met de doorsnee resultaten in andere academies. De grotere uitval en dus zwakkere doorstroming van leerlingen is niet noodzakelijk verbonden aan deze resultaten. Leerlingen haken vaak al af tijdens het schooljaar maar ook geslaagde leerlingen besluiten soms niet verder te studeren.

Rapporteringspraktijk Leerlingen ontvangen twee keer per jaar een evaluatiefiche met uitleg en verklaring rond de puntenquotering. Deze slaat op aanwezigheid, inzet, dagelijks werk, dictee, theorie, zang waarna een algemene beoordeling volgt.

Leerbegeleiding
*Zorgzaam en uitdagend
Leerlingvolgsysteem* Leerlingen worden voldoende uitgenodigd tot deelname aan het leerproces. Er zijn verschillende stijlen, afhankelijk van de eigenheid en methodiek van de verschillende docenten.

Leerlingen beschikken over een door “de Academies” ontworpen agenda en vullen deze wekelijks in. In de amv klassen wordt met dit agenda zorgvuldig omgegaan. Zo blijkt dat de opvolging door de ouders regelmatig gecontroleerd wordt.

Er is geen centraal, digitaal leerlingvolgsysteem. Wel houdt elke klas de resultaten bij en vult de evaluatiefiche in via digitale weg.

Deskundigheidsbevordering
Nascholingen Twee leerkrachten van het team die nauw betrokken zijn bij het project “OpMaatOrkest” volgden nascholing op het vlak van instrumentaal groepsonderwijs. De ervaring die daar wordt opgedaan, beschouwt de directie ook als inspirerend voor verdere evoluties rond het creatief denken binnen de traditionele algemene muzikale vorming.

3.1.1.2 Muziek: instrument piano

Voldoet

De leerlingen piano bereiken het gestelde niveau en verwerven de vaardigheden die het leerplan met zijn minimumdoelstellingen voorop stelt. De evaluatie geschiedt conform de richtlijnen van de regelgeving. Er zijn eindproeven naast toonmomenten doorheen het jaar.

Outputgegevens
*Leerprestaties
Outcomes
Vervolgonderwijs
Tevredenheid* Het aantal leerlingen in het vak piano is gestaag in dalende lijn en bedraagt circa 25% van de instrumentale schoolbevolking. Landelijk is dit cijfer 33%. Deze achteruitgang gaat in tegen de gangbare evolutie van de laatste vijf jaar waar op landelijk niveau nog steeds een globale stijging merkbaar is.

De academie houdt al zes jaar lang doorstroomcijfers maar geen exacte instroomcijfers bij op basis van het afgelegde leerjarentraject. Dit document draagt de naam “cijfers doorstroming muziek grafiek”. In feite is het eerder een “leerlingenbehoud”-tabel dan wel een overzicht van de in-, zij- en uitstroom/doorstroomgegevens van de individuele cursisten.

Uit deze cijfers kan wel een approximatief gemiddelde wat betreft de algemene evolutie afgeleid worden. Zo volgt één op twee leerlingen slechts gedurende één jaar de cursus. Momenteel zijn er dertien leerlingen die zich nog vanaf 2010 in de academie bevinden. Dit is ongeveer 14% van het aantal leerlingen piano. En daar bevinden zich ook nog enkele leerlingen piano jazz&lichte muziek (jalm) bij.

We mogen veronderstellen dat de doorstroming doorheen een curriculum zich voor de meeste leerlingen beperkt tot de lagere graad en dat het aantal leerlingen dat doorstroomt naar de middelbare graad uitermate beperkt is. Toch is meer precies onderzoek nodig zodat er juistere informatie over elk studietraject gekend is. Het bereiken van het einde van de lagere graad en de doorstroom naar de middelbare graad is in deze lijst niet traceerbaar. Wel merken we dat na drie jaar nog ongeveer 34% van de leerlingen het vak volgt. Vanaf het vierde jaar stelt zich een probleem want het aantal dat langer dan drie jaar les volgt is zeer beperkt.

Eén klas heeft bijna jaarlijks een leerling die het hele curriculum doorloopt en afstudeert op niveau hogere 3.

De lijst met doorstroming naar hoger kunstonderwijs vermeldt drie leerlingen van wie één via de kunsthumaniora passeerde.

Onderwijsaanbod
*Volledigheid
Evenwicht
Referentiekader
Planning
Verticale en horizontale
samenhang
Klasmanagement
Actief en constructief leren*

Een beperkt team van enkele, bijna voltijds aan de academie verbonden leerkrachten, staat in voor de realisatie van de leerplandoelstellingen. Geconfronteerd met de dalende leerlingencijfers, kunnen verschillende elementen aangehaald worden voor het vervroegd afhaken. Er zijn sowieso externe factoren aanwijsbaar. Het siert deze groep open te staan voor introspectie en via nieuwe, andere methodieken beter in te spelen op de gewijzigde behoeften van het doelpubliek. De instroom in de cursus wordt ondersteund door het voorzien van extra middelen in het kader van piano-initiatie.

De leerkrachten maken gebruik van verschillende methodes die de lesthema's op een systematische wijze en gefaseerd behandelen. Er is een duidelijke technische en muzikale op- en vooral uitbouw volgens een concentrisch model. Dit valt o.m. af te leiden uit het geprogrammeerde repertoire.

De verschillende fasen van het leerproces worden deskundig opgevolgd. De leerlingen bereiken de gestelde verwachtingen.

In één cursus is de kwaliteit beneden peil: leerlingen blijken daar onvoldoende basisvaardigheden te hebben opgebouwd rond technische (vb. houding) en muzikale (vb. stabiel tempogevoel) doelstellingen. Er blijkt geen duidelijke methodiek ontwikkeld en er wordt evenmin gebruik gemaakt van de vraag in het leerplan om groepsgericht-individueel les te geven. In de andere klassen slaagt men wel in een stapsgewijze opbouw via een gefaseerd leerproces.

Uitrusting
*Leermiddelen en ICT
Logistiek*

De academie is voldoende uitgerust met kwalitatief instrumentarium. Dat bestaat uit zeven vleugelpiano's (twee in de concertzaal), twee andere in een voordrachtzaaltje (lokaal 0.1 met een historisch vleugeltje), een goede nieuwe vleugelpiano en een historische Bechstein (niet bruikbaar voor pianolessen). Verder zijn er goede buffetinstrumenten in andere lokalen voorzien.

De pianostoelen hebben een kwaliteitsvolle basisstructuur (pneumatisch systeem), maar er blijkt slechts één fatsoenlijk te werken. Onder de inventaris van pedagogische leermiddelen vinden we deze stoelen niet terug.

Er zijn opbergkasten en didactisch ondersteunend materiaal (zoals metronoom, meegebracht door de leraar) is voldoende voorzien.

Onderhoud en stemmen van de piano's geschiedt al naargelang de vraag zich stelt. Leerkrachten kunnen noden doorgeven waarop gepast door de inrichtende macht gereageerd wordt.

Infrastructuur

De cursus piano wordt op de twee leslocaties aangeboden.

In de hoofdschool wordt er les gegeven in twee aangepaste lokalen en soms in de concertzaal. In de wijkafdeling staat een lokaal van de dagschool met een goede buffetpiano ter beschikking.

Evaluatiepraktijk
*Evenwichtig en representatief
Valide
Betrouwbaar*

Zoals al aangegeven onder algemene muzikale vorming, vallen de klassen terug op een centraal evaluatiereglement. Voor instrumenten zoals piano wordt dus ook rekening gehouden met tussentijdse en overgangs-/eindproeven. De eerste tussentijdse evaluatie omvat een toonmoment dat in de academie "concertenmarathon" genoemd wordt. Hierop spelen alle leerlingen, ook van de lagere graad, minstens één werk.

Op het einde van het schooljaar is er de eigenlijke examentoets.

De programma's op de eindproeven stemmen overeen met de verwachtingen van het minimumleerplan: plichtwerk, etude, Bach, repertoriumstukje.

Men houdt vaak rekening met de aanbeveling ook muziek van eigen bodem te brengen.

De juriesamenstelling is conform de regelgeving.

De quoteringen zijn eerder aan de matige kant wat de indruk wekt dat de formatieve evaluatie met voldoende ernst geschiedt.

Rapporteringspraktijk Leerlingen ontvangen een evaluatiefiche met een appreciatie over aanwezigheid, inzet, technische en artistieke vaardigheid. Enkel bij de algemene beoordeling wordt een puntentotaal op honderd gegeven.

Leerbegeleiding
Zorgzaam en uitdagend
Leerlingvolgsysteem Er zijn geen gedetailleerde afspraken rond een leerlingvolgsysteem. In bepaalde klassen is er zelfs geen schriftelijk opvolgsysteem (lerarenboek) aanwezig. Nog recent hebben de pianoklassen een samenwerking met een dansschool georganiseerd. De leerlingen piano konden zo ervaren hoe dansers hierop bewegen en maakten concreet kennis met de relatie muziek-danspatroon. Deze activiteit werkt zeer vormend, stimulerend en verbreedt het inzicht in het artistieke metier.

Deskundigheidsbevordering
Nascholingen De leerkrachten piano namen het voorbije jaar deel aan een nascholingssessie “Mechaniekje van meneer Czerny” met als bedoeling: “hoe kan je pianotechnieken aanleren zonder het spelplezier te bederven?”. De nascholing wordt als gunstig beoordeeld en geeft de leerkrachten een ruimere blik, o.a. naar de omgang met nieuwe musiceraspecten zoals “minimal music” en alternatieve etudes.

3.1.1.3 Muziek: instrument saxofoon

Voldoet

De klas voldoet aan de erkenningsvoorwaarden omdat de leerplandoelen gerespecteerd worden en de leerlingen volgens hun mogelijkheden en talenten deze voldoende bereiken. Dit valt af te leiden uit de examenresultaten. Op het vlak van leerbegeleiding is er een leerlingvolgsysteem, door de klas zelf ontwikkeld, dat als exemplarisch kan gelden.

Outputgegevens
Leerprestaties
Outcomes
Vervolgonderwijs
Tevredenheid Een daling van het totaal aantal leerlingen saxofoon over een langere periode stemt overeen met een landelijke evolutie. In vergelijking met andere academies houdt dit instrument in deze academie goed stand en bevindt het zich zelf licht boven het landelijk gemiddelde. Het betreft dan de leerlingen saxofoon klassiek. In dezelfde klas zitten om organisatorische redenen ook leerlingen saxofoon jalm (jazz&lichte muziek). Evenals bij de andere instrumenten kan op dit vak gesteund worden op de lijst “cijfers doorstroming muziek grafiek” (cfr. supra). Hieruit zijn volgende gegevens af te leiden: gemiddeld bevolken circa 25 leerlingen de cursus. Dit aantal is toegenomen van 21 naar 30 vorig schooljaar. 11 leerlingen bevinden zich in de cursus saxofoon jazz en lichte muziek. Dit aantal is eveneens met de jaren toegenomen want zes jaar geleden waren dit er nog maar drie. De vraag is dus hoeveel leerlingen zich in de lagere graad onder de noemer “saxofoon klassiek” bevinden met de intentie vanaf de middelbare graad saxofoon jalm te volgen. Dit is bepalend voor de totale populatie van het vak saxofoon klassiek. De huidige verhouding klassiek/jalm bedraagt 18/10 (officiële cijfers departement vorig schooljaar). Belangrijke informatie hierover valt af te leiden uit de cijfers van het leerlingenbehoud. Deze blijkt in dit vak opmerkelijk hoger dan in andere vakgebieden. Zo haken er veel minder leerlingen na één jaar af en bevindt ongeveer 23% zich na zes jaar nog in de cursus. Wel zien de meesten af van een klassieke vervolgopleiding: twee derde schakelt over naar de richting jazz&lichte muziek. Hieruit kan afgeleid worden dat de klassieke saxofoonopleiding zich naar de hogere graden toe minder sterk profileert. De lijst met doorstroming naar het hoger kunstonderwijs vermeldt drie leerlingen uit de popjazz richting saxofoon.

Onderwijsaanbod <i>Volledigheid</i> <i>Evenwicht</i> <i>Referentiekader</i> <i>Planning</i> <i>Verticale en horizontale</i> <i>samenhang</i> <i>Klasmanagement</i> <i>Actief en constructief leren</i>	Bij observatie komen de meeste vaktechnische en muzikale doelstellingen uit het leerplan aan bod. Dit geschiedt op een evenwichtige manier. Het inhoudelijk aanbod en de planning van de leerstof zijn aangepast aan het individueel profiel van de leerling. Het wordt voor elke leerling weergegeven in een “jaarvorderingsplan” dat digitaal bijgehouden wordt en ter beschikking staat. Het geziene repertoire is representatief voor de te verwachten literatuur. Er wordt in de cursus sterk via decodering op het gehoor gewerkt. Tegelijk komt de combinatie van lezen/zingen en de ontwikkeling van het klankvoorstellingsvermogen voldoende aan bod. Er wordt rekening gehouden met de verschillende vormingsaspecten bij de leerlingen. Tijdens het spelen valt op dat een aantal belangrijke basisdoelstellingen, ook bij een beginnende, getalenteerde leerling, al bereikt worden.
Uitrusting <i>Leermiddelen en ICT</i> <i>Logistiek</i>	De leerlingen beschikken over voldoende kwaliteitsvolle instrumenten. Beginnende leerlingen kunnen instrumenten ontlend aan een democratisch bedrag. Na verloop van tijd kopen de leerlingen eigen instrumenten. Voor de allerkleinsten beschikt de school over een zgn. saxonette. In de klas in Deurne Zuid staat geen piano ter beschikking. Men kan zich behelpen met opnames door de begeleider. De klasomstandigheden zijn er niet zo gunstig: de leerlingen kunnen moeilijk bijeen geplaatst worden en wachten verspreid aan verschillende tafels hun lesbeurt af. Zo kan ook niet tegemoet gekomen worden aan art. VII uit het minimumleerplan dat een groepsgericht-individuele aanpak vooropstelt. Voor de weergave van goede opnames gebruikt de leerkracht zijn laptop in combinatie met een cube.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwichtig en representatief</i> <i>Valide</i> <i>Betrouwbaar</i>	De examenprogramma’s zijn conform de verwachtingen van het leerplan. De klas werkt volgens dezelfde principes zoals aangegeven in het vigerende evaluatiereglement. Hetzelfde geldt voor de samenstelling van de jury bij de openbare proeven. De puntenquoteringen tonen een voldoende diversiteit zodat ze als betrouwbaar kunnen beschouwd worden. Leerlingen slagen niet alleen maar zetten ook de studies binnen een aangepast curriculum verder. Vaak is dit ook een gevolg van een herprofilering naar de optie jazzlichte muziek.
Leerbegeleiding <i>Zorgzaam en uitdagend</i> <i>Leerlingvolgsysteem</i>	De klas beschikt over een zelf ontworpen digitaal leerlingvolgsysteem dat exemplarisch is in het kader van een optimale leerbegeleiding. Het levert een basisstramien op dat meteen ook kan gebruikt worden in de communicatie naar leerlingen toe. In dat geval kan het de leerlingenagenda vervangen. Het voor- en meespelen van de leerkracht is niet alleen erg stimulerend maar toont ook op een praktijkgerichte manier de weg naar een steeds hogere graad van afwerking en verfijning.

3.1.1.4 Muziek: stemvorming, zang

Voldoet

Na een periode van leerlingenuitval is de klas terug aangevuld via een verhoogde instroom. De leerlingen bereiken de doelstellingen van het leerplan zang en stemvorming. Er is een individuele programmatie die zowel tussentijds als op een overgangs- en of eindproef geëvalueerd wordt.

Outputgegevens <i>Leerprestaties</i> <i>Outcomes</i> <i>Vervolgonderwijs</i> <i>Tevredenheid</i>	Het aantal leerlingen in het vak zang/stemvorming heeft in het recente verleden een sterke deuk gehad. Zowel het verdwijnen van leerkrachten als het hoge uitvalcijfer na één jaar, vormt een verklaring voor een abrupte achteruitgang met bijna de helft. Vanaf dit schooljaar is er weliswaar een kentering merkbaar en bereikt de klas terug het normale cijfer van om en bij de twintig leerlingen. Slechts enkele leerlingen bleven er na enkele jaren nog over: de doorstroming is
---	--

in deze cursus steeds zwak geweest. Op vijf jaar tijd hebben 29 leerlingen slechts één jaar het vak gevolgd. Dit is geen resultaat in verhouding tot de gedane investering. Zes leerlingen hielden het twee jaar vol, vier drie jaar. Dit is bijgevolg geen opgebouwde zangklas. De output naar vervolgonderwijs en tevredenheid is weinig concreet.

Onderwijsaanbod

*Volledigheid
Evenwicht
Referentiekader
Planning
Verticale en horizontale
samenhang
Klasmanagement
Actief en constructief leren*

Sinds vorig jaar staat een nieuwe docente aan het roer van deze klas. Dit heeft een nieuwe en verhoogde instroom opgeleverd. Binnen de gehanteerde, individuele methodiek is er geen planning van het repertoire op jaarbasis. Er wordt situationeel en individueel opgebouwd vanuit periodieke programma's binnen het stramien van een leerjaar en overeenkomstig het ontwikkelingsproces van elke leerling. Het stabiele element in de cursus wordt bepaald door de technische en muzikale thematische leerplandoelstellingen. Dit komt neer op het uittekenen van een groeiproces wat betreft houding (lichamelijke element), correcte stemplaatsing, juiste ademhalingstechnieken... en muzikale stijlkenmerken. De programma's worden klassiek ingevuld met vocalises (voor de opwarming), aria's, kunstliedertjes, a capella zang... . Er wordt rekening gehouden met de beginsituatie en de artistieke mogelijkheden van elke leerling. Leerlingen worden ook georiënteerd binnen de optie stemvorming of de optie zang. De pianobegeleiding is zwak en té permanent aanwezig.

Uitrusting

*Leermiddelen en ICT
Logistiek*

In de ruime klas is een piano voorzien, voldoende pupiters, tafels en stoelen. Er is een spiegel die tegen een wand kleeft maar veraf staat van de piano zodat dit de indruk wekt dat die niet gebruikt wordt in functie van de realisatie van de leerplandoelstellingen (vb. houding correctie). Ook de groepsgericht-individuele aanpak wordt hierdoor afgeremd.

Evaluatiepraktijk

*Evenwichtig en representatief
Valide
Betrouwbaar*

De examenprogramma's stemmen overeen met de verwachtingen rond evaluatie in het leerplan zang/stemvorming. De samenstelling van de jury is conform de regelgeving. De academie heeft generiek een aantal beoordelingscriteria vastgelegd en gedetailleerde beschrijvingen van te verwerven vaardigheden. Deze lopen parallel met de puntenquotering. Aan de juryleden wordt gevraagd met volgende criteria rekening te houden: 1. juistheid, continuïteit en vlotheid; 2. klankvoorstelling; 3. muzikaal karakter en podiumvastheid. De klas volgt de leerlingenevaluatie schriftelijk op zoals het evaluatiereglement dit heeft uitgetekend. Via een centraal systeem kan men inloggen op een leerlingendatabank. De puntenlijsten slaan voorlopig vooral op overgangsexamens van een achttal resterende leerlingen. Meer dan de helft van de klas is vorig jaar als nieuwe leerling ingeschreven. Er kunnen daardoor moeilijk vergelijkingen gemaakt worden tussen de verhouding overgangsproeven en eindproeven. Acht van twintig leerlingen volgen langer dan één jaar les. Zij slaagden in de overgangs-, eindproeven van hun graad.

Leerbegeleiding

*Zorgzaam en uitdagend
Leerlingvolgsysteem*

Er is een goed contact tussen docente en leerlingen. De sfeer is ondernemend, actief en geconcentreerd. Het groepsgericht-individueel lesgeven komt weinig aan bod (cfr. VII van het minimumleerplan) waardoor de leerlingen niet actief betrokken worden in bepaalde facetten van het leerproces van een medeleerling. Leerlingen worden individueel opgevolgd en begeleid.

3.1.1.5 Woordkunst: algemene verbale vorming

Voldoet

De leerplandoelstellingen worden bereikt. In alle klassen is er een ruime dosis spreek- en spelplezier aanwezig. Er is voldoende aandacht voor spreektechnische vaardigheden, ook in de expressieve oefeningen. De evaluatie is evenwichtig en valide.

Outputgegevens

Leerprestaties

Outcomes

Vervolgonderwijs

Tevredenheid

Sinds 2008 vertoont het leerlingenaantal voor de cursus algemene verbale vorming een stabiel beeld. Er zijn geen grote stijgingen maar ook geen grote dalingen.

De verhouding tussen het aantal leerlingen in de lagere graad Woord en de lagere graad Muziek ligt 9 % lager dan in Vlaanderen. Waar in Vlaanderen de lagere graad Woord 25% bedraagt van de lagere graad Muziek, ligt dat cijfer voor de lagere graad Woord in Deurne op 16%. Er is sprake van een kleine instroom op leeftijd, maar deze zorgt niet echt voor een omgekeerde piramide.

Dit jaar zijn de leerlingenaantallen gestegen. Een deel van het succes zou te danken zijn aan de groei in Deurne Zuid.

In het verleden wogen een aantal leerkrachtenwissels op het leerlingenbehoud. Om dit in de toekomst te vermijden streeft men naar stabiliteit binnen het korps. Actieve rekrutering in het basisonderwijs en projecten als “De Wilde Zwanen” dragen bij tot de bekendheid van de studierichting en een stijging van het leerlingenaantal. Deze actieve rekrutering zal een permanent aandachtspunt blijven in de grootstedelijke context waar kinderen verschillende mogelijkheden hebben om hun talenten te ontwikkelen.

De doorstroom naar de middelbare graad ligt rond de Vlaamse gemiddelden.

Onderwijsaanbod

Volledigheid

Evenwicht

Referentiekader

Planning

Verticale en horizontale

samenhang

Klasmanagement

Actief en constructief leren

In de lessen algemene verbale vorming worden de leerplandoelstellingen bereikt. In alle bezochte klassen is een ruime dosis spreek- en spelplezier aanwezig. Naast de stemtechniek, waar aandacht besteed wordt aan het natuurlijk en expressief spreken, wordt er gestreefd naar een correcte uitspraak waarbij articulatie en verstaanbaarheid van groot belang zijn. Deze spreektechnische vaardigheden blijven hun belang houden in de expressieve oefeningen. Er wordt gewerkt met degelijk literair materiaal. Er is in alle klassen aandacht voor houding en ruimte bewustzijn.

In sommige klassen is de permanente en vooral participatieve evaluatie een voorbeeld van goede praktijk. Leerlingen worden hierdoor aangespoord om zich te concentreren, de oefeningen van de medeleerlingen goed te observeren en daarna hun bevindingen op een aanvaardbare wijze te formuleren.

Er is een duidelijk leerproces merkbaar dat leidt naar een afgewerkt geheel.

Nergens is sprake van vrijblijvendheid.

Het gebruik van de agenda is ingeburgerd.

In alle klassen wordt er op een aangename en kindvriendelijke wijze met de leerlingen omgegaan.

Onderwijsorganisatie

Groeperingsvorm

Onderwijstijd

De lessen algemene verbale vorming worden gegroepeerd in graadklassen. Dit maakt de werking er niet makkelijker op, maar hiermee wordt soepel en degelijk omgegaan. Vooral het eerste en het laatste jaar van de lagere graad Woord heeft baat bij een afzonderlijke klas. Het eerste jaar omdat leerlingen nog onbeschreven “bladzijden” zijn, het laatste jaar omdat zij een eindexamen moeten afleggen. Een stijging van het aantal leerlingen in de toekomst zou hier voor een oplossing kunnen zorgen.

Uitrusting <i>Leermiddelen en ICT</i> <i>Logistiek</i>	De uitrusting is afhankelijk van de lesplaats. In de hoofdschool beschikt de woordklas over een aantal attributen als decorblokken, zelfgemaakte coulissen, verkleedkledij, enz. die ondersteunend werken bij expressieve oefeningen. Ook in de afdeling van Deurne Zuid is voldoende uitrusting aanwezig.
Infrastructuur	In de hoofdschool gaan de lessen door in een ruime klas. In Deurne Zuid wordt een lokaal gehuurd bij “zaal Familia”. Deze neutrale maar nette ruimte leent zich om de cursus algemene verbale vorming in te laten doorgaan. Er is voldoende lege ruimte om expressieve oefeningen te geven. Bovendien beschikt deze locatie ook over een theaterzaal waar eventuele optredens kunnen plaats vinden.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwichtig en representatief</i> <i>Valide</i> <i>Betrouwbaar</i>	Nazicht van de examenbrochures toont aan dat de programma’s beantwoorden aan de leerplanvereisten. De samenstelling van de examenjury’s is conform de bepalingen in de regelgeving. Uit de processen-verbaal kan opgemaakt worden dat de meeste leerlingen een grote onderscheiding behalen. Er werden nog geen normen vastgelegd voor de verschillende graden. De quoteringen van de eind- en overgangsexamens liggen in dezelfde lijn. Externe juryleden krijgen nog geen evaluatiecriteria die hen ondersteunen bij het beoordelen van de examens. Nochtans bevatten de evaluatiefiches voldoende elementen die kunnen dienen als criteria bij het beoordelen. Na de examens is er steeds ruimte voor feedback. Juryleden geven hun opmerkingen aan de leerkracht die ze dan verder vertaalt naar de leerlingen.
Leerbegeleiding <i>Zorgzaam en uitdagend</i> <i>Leerlingvolgsysteem</i>	De leerbegeleiding gebeurt voornamelijk in de klas. Door de relatief kleine klasgroepen kennen leerkrachten hun leerlingen voldoende. Een academie-overkoepelend leerlingvolgsysteem is nog niet voorhanden, maar veel leerkrachten hebben een eigen leerlingvolgsysteem.

3.1.1.6 Woordkunst: voordracht

Voldoet

De leerplandoelstellingen worden voor het vak voordracht bereikt. In de klassen is vertel- en spelplezier in ruime mate aanwezig.

Outputgegevens <i>Leerprestaties</i> <i>Outcomes</i> <i>Vervolgonderwijs</i> <i>Tevredenheid</i>	De verhouding van de middelbare graad Woord tot de lagere graad Woord ligt ongeveer 16 % hoger dan in Vlaanderen. Dit heeft te maken met het relatief grote aantal volwassenen dat zich zowel in de klassen voordracht als in de klassen welsprekendheid bevindt. Dit jaar steeg het aantal volwassenen met vier leerlingen zodat het totaal op 11 staat. Uit gesprekken met die leerlingen blijkt dat ze zeer tevreden zijn. Hun motivatie is verschillend maar allemaal vinden ze de lessen een meerwaarde hebben. De vaardigheden die ze verwerven kunnen ze op diverse plaatsen inzetten. De laatste jaren ligt de uitstroom aan het eind of binnen de middelbare graad tussen de 25% en de 37%. Ook doorheen het curriculum van de hogere graad is er een uitstroom.
Onderwijsaanbod <i>Volledigheid</i> <i>Evenwicht</i> <i>Referentiekader</i> <i>Planning</i> <i>Verticale en horizontale</i> <i>samenhang</i> <i>Klasmanagement</i>	In de lessen voordracht worden de leerplandoelstellingen bereikt. Er wordt in de meeste klassen veel belang gehecht aan tekstanalyse in functie van de tekstinterpretatie. Hierbij wordt steeds rekening gehouden met het (eventuele) publiek. Afhankelijk van de klassen gebeurt de evaluatie door de leerkracht of door de leerlingen zelf. In vele klassen is een permanente evaluatie gekoppeld aan een participatieve evaluatie. Leerlingen leren door observatie van medeleerlingen een gedegen en gefundeerde kritiek te geven op een gepaste

In de meeste klassen is er naast het expressieve luik voldoende aandacht voor spreektechnische elementen. Lichaamshouding en ruimtebewustzijn zijn steeds weerkerende aandachtspunten. Opvallend in alle klassen is de aandacht voor kwalitatief goede literatuur.

In alle lesplaatsen beschikken de klassen over diverse leermiddelen, van internetverbinding tot decorblokken en in bepaalde klassen zelfs een podium met belichting.

Uit de examenbrochures kan afgeleid worden dat de programma's beantwoorden aan de evaluatievereisten uit het leerplan. Opnieuw valt bij de meeste examens de aandacht en de zorg op voor het brengen van literair degelijk materiaal.

De samenstelling van de examenjury gebeurt in overleg met de leerkrachten. Deze jury is samengesteld conform de vereisten in de regelgeving.

De meeste leerlingen behalen een grote onderscheiding. De punten van de eindexamens zijn gelijkaardig aan die van de overgangsexamens. Normeringen waarbij de te bereiken aspecten vastgelegd worden voor de verschillende graden werden nog niet uitgewerkt. Ook criteria die ter ondersteuning zouden kunnen dienen voor de externe (en interne) juryleden, zijn nog niet in voege.

Binnen de klaspraktijk is er een goede leerbegeleiding. In de meeste klassen hanteren de leerkrachten een eigen leerlingvolgsysteem waarbij ze het repertoire van de leerlingen bijhouden en de aandachtspunten optekenen om het proces zo goed mogelijk te kunnen begeleiden.

Een academieoverkoepelend systeem is nog niet in ingevoerd.

3.1.2 Voldoet de academie aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

De instelling gaat op systematische wijze haar situatie op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne na. Dat blijkt uit de regelmaat waarmee ze controles, risicoanalyses en inspraak van het personeel uitvoert. Daardoor kent ze de tekorten en is ze waakzaam voor ongunstige veranderingen in de leer- en werkomgeving van het personeel en de leerlingen.

De werkwijze van de instelling toont aan dat ze gebruikmaakt van de analyses van deskundigen en dat ze rekening houdt met de opmerkingen van personeel. Opgemerkte tekorten neemt ze op in de plannen die de beheersing ervan regelen. De uitwerking van het plan is concreet: doelgericht want rekening houdend met vastgestelde tekorten en daardoor betekenisvol voor de instelling; planmatig met een duidelijk beeld van de kostprijen en zekerheid over het vereiste budget.

Sommige tekorten zijn op het ogenblik van de doorlichting al weggewerkt, andere verbeteringen zijn gepland. De instelling heeft aandacht voor maatregelen die, in afwachting van een oplossing ten gronde, de situatie minimaal verbeteren. Deze aandacht toont aan dat de instelling proactief handelt. Dit leidt tot een cultuur waarbinnen elkeen zich aangesproken voelt om op eigen niveau bij te dragen aan de bewoonbaarheid, de veiligheid en de hygiëne van de leer- en werkomgeving op de verschillende locaties waarvan de instelling gebruikmaakt.

Uit de controles en adviezen van externe controlediensten, de interne dienst (preventieadviseur) en de externe dienst, blijken er nog enkele tekorten te zijn opgemerkt op het vlak van bewoonbaarheid en veiligheid. Deze tekorten zijn op het ogenblik van de doorlichting gedeeltelijk opgelost. Wat nog moet verbeteren en in de planning moet voorzien worden, is het risico op valgevaar op de speelplaats van de hoofdschool.

De onderwijsinspectie bezocht tijdens de doorlichting ook de wijkafdeling Deurne Zuid van de instelling. De vaststellingen van deskundigen, die terug te vinden zijn in documenten, stemmen overeen met wat de

onderwijsinspectie tijdens de doorlichting opmerkt. Tijdens het bezoek ter plaatse valt op dat niet alle locaties even geschikt/comfortabel zijn voor de organisatie van onderwijs en begeleiding. De lokalen in de vestiging Deurne Zuid voldoen niet op het vlak van accommodatie.

De instelling krijgt een gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne. Omwille van de systematiek waarmee de instelling tekorten opspoot en wegwerkt, de realisatie van kleinere (tussentijdse) oplossingen en de aandacht voor proactieve acties, vertrouwt de onderwijsinspectie op het beleidsvoerend vermogen van de instelling om de resterende tekorten weg te werken.

4 BEWAAKT DE ACADEMIE DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Deskundigheidsbevordering

- Doelgerichtheid** Binnen de divisie deeltijds kunstonderwijs van het Autonoom Gemeentebedrijf Stedelijk Onderwijs Antwerpen werd een overkoepelende visie voor de elf academies omtrent deskundigheidsbevordering ontwikkeld. De doelstelling is “de verhoging van de expertise van de medewerkers, vanuit een positieve en motiverende insteek, op maat van de Academies”. Vooral het element “inspiratie” is een belangrijk aspect van de visie. Daarnaast werden in de afzonderlijke academies aansluitende visies opgemaakt waarin de prioriteiten, de noden en de eigenheid van de academie duidelijk gemaakt worden en dat voor de komende vier jaar.
- Ondersteuning** Ter ondersteuning van deze overkoepelende visie werd een organisatie in het leven geroepen: Labo+. Het is een leercentrum dat een breed en kwaliteitsvol nascholingsaanbod brengt voor alle medewerkers van de Academies. De nascholingen die vanuit Labo+ aangeboden worden, zijn gratis. Daarnaast is er voor elke academiemedewerker, zowel leraar als directie als secretariaatsmedewerker, een jaarlijks bedrag voorzien van € 250 om buiten Labo+ een opleiding te volgen. Dit bedrag kan zelfs opgespaard worden over twee jaar.
- Doeltreffendheid** De opleidingen die Labo+ aanbiedt, beslaan vele domeinen. Zo zijn er artistieke, pedagogische, management, administratieve en IT-opleidingen. Labo+ vertrekt zowel vanuit het aanbod als vanuit de vraag. Wanneer er behoefte is binnen het lerarenkorps kan de vraag naar een specifieke opleiding gesteld worden en Labo+ zorgt dan voor de juiste lesgever. Labo+ doet ook navraag naar interne expertise en probeert die aan te wenden binnen het aanbod. De opleidingen die Labo+ aanbiedt worden door de deelnemers geëvalueerd. Op die manier probeert men binnen Labo+ een beeld te krijgen van de kwaliteit en het nut van de aangeboden opleidingen en de lesgevers. De deelname aan een opleiding wordt in het portfolio van de betrokkene geplaatst. Het doel van Labo+ is de overbrugbaarheid van de fysieke afstanden makkelijker maken, de kostprijs van de nascholingen drukken, de interne expertise kenbaar maken en waarderen en gericht inspelen op de noden en de behoeften. Binnen de academie worden eigen prioriteiten vastgelegd. Deze kunnen ingevuld worden door lesgevers van Labo+ of door externen. Ook de academie-eigen prioriteiten beslaan allerlei domeinen: van vergadertechnieken over communicatie tot ICT-vaardigheden en interne kwaliteitszorg. Deze werkwijze zorgt ervoor dat er een ruim aanbod is waarbij de academie de kans krijgt om eigen accenten te kunnen blijven leggen.
- Ontwikkeling** Labo+ blijft zoeken naar nascholingen die een ondersteuning kunnen zijn voor zowel leerkrachten als directies als administratief personeel. Ze beschikt nog niet over een systeem waarbij nascholingen, die leerkrachten via een academie buiten Antwerpen volgen, op te lijsten. Dit zou het portfolio van de leerkracht vollediger kunnen maken en misschien kan ook van die opgedane expertise gebruik gemaakt worden. In de academie zal er zich ook zeker naar de toekomst een sterke nood

aandienen op het vlak van mentoraat en coachen van nieuwe leerkrachten. Een hele generatie leerkrachten bevindt zich in een einde loopbaanperspectief. Actueel kan binnen de professionalisering ook gezocht worden naar stimuli om ook geroutineerde leerkrachten te betrekken in innovatieve ontwikkelingen op het vlak van artistiek-pedagogische methodiek en didactiek.

4.2 Onderwijsaanbod

- Doelgerichtheid** De academie van Deurne bekleedt binnen de stedelijke context van het Antwerpse deeltijds kunstonderwijs een heel eigen positie omwille van haar opvallende diversiteit aan supplementaire opleidingen naast het klassieke aanbod Muziek en Woord. Binnen dit klassieke aanbod bevinden zich in de studierichting Muziek de grote instrumentale spelers, de vocale vakken en de muziektheoretische opleidingen. Een popjazz afdeling vult dit aanbod aan en zorgt voor een bijkomende verrijking. In de hoofdschool is er ook een aanbod Beeldende Kunsten (BK) als afdeling van de Academie BK van Merksem. Kunstenbad, Samenwerking Buitengewoon Onderwijs, Kinderacademie en OpMaatorkest, zijn alle initiatieven waar de academie bij betrokken en/of er eigenaar van is, en die aansluiten bij de visie van de “brede school” gedachte. Daarnaast bestaan er ook nog initiatiecurssussen instrument (piano en blaasinstrumenten) om de instroom in het reguliere instrumentale circuit te bevorderen. Al deze initiatieven hebben eigen doelstellingen die duidelijk afgelijnd zijn. Het Kunstenbad is een tijdelijk project in het kader van de dko vernieuwing. Het richt zich naar 6 en 7-jarige leerlingen die breed willen proeven van alle expressievormen. Zij wisselen muziek, beeld, woord, dans en media af met het oog op een betere oriëntering binnen het muzische veld. Het aanbod algemene muziekleer Buitengewoon Onderwijs vangt geïnteresseerde leerlingen uit het BuSO op via een aangepaste methodiek en gegeven door een specifiek opgeleide docente. De Kinderacademie is een traditionele vorm van algemene muziekinitiatie. Het is vooral een kennismakingspakket waarbij de muzikale parameters van meet af aan ontwikkeld worden. De doelgroep zijn leerlingen uit de laatste kleuterklas en/of 1ste/2de leerjaar van het Lager Onderwijs. Het OpMaatOrkest tenslotte is een vorm van instrumentaal groepsmusiceren waar de idee uitgaat van deFilharmonie, in samenwerking met BaO instellingen en dko. Inspiratie werd o.a. gevonden in voorbeelden uit het buitenland zoals bij “Stichting Leerorkest” Amsterdam. Het is een vorm van gelijkkansonderwijs dat dynamisch en sterk inzet op integratie en participatie vanwege een zwakkere doelgroep.
- Ondersteuning** De ondersteuning van de initiatieven gebeurt door verschillende instanties. Een gedeelte wordt voorzien vanuit de overheid in het kader van tijdelijke projecten. De stad faciliteert via de nodige accommodatie en andere middelen. Het “Kunstenbad” is een tijdelijk project door de Vlaamse Overheid ingericht met het oog op muzische oriëntering van zes- en zevenjarige leerlingen en wordt ook in de academie aangeboden. De aanwezigheid van een Beeldende Kunstafdeling in de academie maakt de explorerende kruisbestuiving tussen de verschillende expressievormen, eigen aan dit project, vanzelfsprekend mogelijk en praktisch uitvoerbaar. Het project “samenwerking Buitengewoon Onderwijs” voorziet in een specifiek aanbod algemene muziekleer voor een bijzondere doelgroep. De ondersteuning

van dit project vloeit voort uit de samenwerking van de academie met een school voor buitengewoon onderwijs. De lessen worden gegeven in de concertzaal van de academie.

De “instrumenteninitiatie” wordt betaald met inkomsten vanuit het bijkomend inschrijvingsgeld. De cursussen worden in de academie zelf aangeboden. Bij het “Kunstenbad” vormt het werken met gastdocenten een versterkend element. Het “OpMaatorkest” is een initiatief van en in samenwerking met “deFilharmonie”. Dit orkest voorziet in het nodige instrumentarium voor alle leerlingen. Leerkrachten uit de academie verlenen hun medewerking en de leraarsuren worden betaald door de overheid. Er is enige verwarring ontstaan rond de positionering van dit “gelijke onderwijskansen”-project binnen het tijdelijk project Musi’X. De leerlingen krijgen les in de basisschool. Er is niet meteen een link naar de locaties van de academie.

Doeltreffendheid De visie om een algemene dynamiek binnen de academie te bevorderen via een omringend aanbod werpt zijn eerste vruchten af. Het is duidelijk dat de activiteitsgraad en het bereik van nieuwe doelgroepen binnen het specifieke aanbod is toegenomen. Zonder al gedetailleerd te willen overgaan tot een evaluatie van dit “extra toegevoegde” aanbod, kan gemeld worden dat de inhoudelijke werking een voltreffer is die haar effect op de instroom van leerlingen niet mist. Vooral de projecten “Kinderacademie”, de “initiatiecursussen piano en blazers” en het breed gesmaakte “Kunstenbad” versterken de toeleiding naar het reguliere aanbod. Het project “samenwerking Buitengewoon Onderwijs” vangt op een gepaste wijze geïnteresseerde leerlingen uit dit onderwijsniveau op en zorgt ervoor dat ook zij via een geëigende didactiek en methodiek in leerprocessen van kunstopleidingen kunnen genieten. De lessen worden gegeven door een muziektherapeute. Het initiatief “OpMaatOrkest” getuigt van een realistische kijk op de mogelijkheden van instrumentale opleidingen vanuit het groepsmusiceren binnen een zeer laagdrempelige context. Het initiatief slaagt met verve in het creëren van gelijke onderwijskansen en dit als gevolg van een positieve, interactieve werking. Deze interactie wordt bepaald door een gunstig samenwerkingsverband tussen leerplichtonderwijs (BaO), deeltijds kunstonderwijs en deFilharmonie. Het enthousiasme en het grote engagement van deze participanten leveren een prachtig resultaat op het gebied van cultureel-maatschappelijke integratie en emancipatie. De toeleiding naar DKO staat binnen dit project niet voorop en is veeleer binnen een langetermijnvisie te beschouwen, naar analogie met de bestaande (tijdelijke) projecten kunstinitiatie.

Ontwikkeling Ondanks de positieve vaststellingen rond de werking van de omringende projecten blijft de academie aankijken tegen een algemeen probleem van leerlingendaling als gevolg van zwakkere doorstroming doorheen het curriculum. Bijzondere waakzaamheid blijft nodig wat betreft een constanter leerlingenbehoud. Dit komt neer op een blijvend streven naar een grotere duurzaamheid van de aangevangen studie bij elke leerling. Daarvoor zullen wellicht in bepaalde, bestaande vakgebieden aanpak en methodiek moeten herdacht worden. Dit veronderstelt een vernieuwende, aangepaste visie met daaraan gekoppelde leerplannen. In de toneelafdeling zou de hogere graad sterker kunnen uitgebouwd worden.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE ACADEMIE

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de academie levert volgende vaststellingen op.

- Leiderschap** Het “Stedelijk Onderwijs Antwerpen” behoort tot één van de autonome Gemeentebedrijven van de stad Antwerpen. In wezen is het een extern verzelfstandigd agentschap. Het agentschap is opgedeeld in divisies die overeenkomen met de verschillende niveaus binnen onderwijs. Het deeltijds kunstonderwijs is ondergebracht in een afzonderlijke divisie DKO. Hierdoor kunnen de academies beroep doen op een bovenstructuur die aansturend en ondersteunend werkt en heel wat voordelen oplevert op het vlak van beleidsvoering.
- In de verschillende academies wordt het leiderschap in een gedeelde verantwoordelijkheid waargenomen. Elke academie behoudt haar officiële directeur. In kleinere academies, zoals Deurne, beschikt de school over een half-time stafmedewerker. Samen met de directeur vormt deze de verbinding met het divisieniveau.
- Uit het organogram van de divisiestructuur blijkt hoe belangrijk en cruciaal de rol van beide leidinggevenden is: directeur en stafmedewerker vormen een permanente draaischijf tussen het personeel van hun instelling en de bovenbouw van de divisie.
- In deze academie slagen zij erin deze belangrijke sleutelrol op een positieve manier te vertalen in beide richtingen.
- In Deurne zijn de twee leidende profielen complementair en goed op mekaar afgestemd. De directeur draagt zowel artistieke als inhoudelijk-organisatorische verantwoordelijkheid terwijl de stafmedewerker op een zeer betrokken wijze het beleid in de school bijstaat wat betreft het management en het technisch-inhoudelijke.
- Het betreft een recent leiderschap, na directie- en secretariaatswissels, dat zich enthousiast opstelt t.o.v. de leerkrachten en gezien de betrokkenheid bij de divisiewerking, ook de meerwaarde van een ondersteunende bovenbouw goed weet te plaatsen en te appreciëren. De stijl is rustgevend en gedreven tegelijk.
- Visieontwikkeling** Er is een duidelijke visie over de algemene organisatiestructuur. De Antwerpse academies kunnen hun eigen missie en visie aansluiten bij het “Artistiek Pedagogisch Project DKO van de Academies van Antwerpen” dat op het internet voor ieder raadpleegbaar is. Op de website van de academie wordt naar beide documenten verwezen. Daarin staat o.a. te lezen dat de academie staat voor een “open Deur(ne) naar een leefwereld vol inspiratie, creativiteit en diversiteit!”. De brede schoolidee behoort fundamenteel tot deze missie.
- Besluitvorming** In de academie zijn er twee duidelijke structuren die de besluitvorming beïnvloeden. Enerzijds is er het Teamoverleg tussen directeur/stafmedewerker en het secretariaat, anderzijds de IKZ-stuurgroep met directeur/stafmedewerker en de pedagogisch coördinatoren. Er zijn vier coördinatoren in deze stuurgroep aanwezig: Woord, Muziek, algemene muzikale vorming en Pop Jazz. De IKZ-stuurgroep voert overleg met de voorzitters van de vakwerkgroepen waarin bijkomend de blazers, pianisten, gitaristen, strijkers en muziektheoretici vertegenwoordigd zijn. Ze zetten projecten uit en behandelen naast inhoudelijke aspecten ook organisatorische vragen. Het is vooral een denktank. De projectlast van bepaalde initiatieven wordt specifiek uitgewerkt en ligt niet op de groep. De stuurgroep peilt ook naar de sterkte-zwakke elementen in de school en tracht hier met passende initiatieven op aan te sluiten.

Kwaliteitszorg Om de kwaliteitszorg vanuit het centrale bestuur te stroomlijnen werd een organisatiestructuur ontwikkeld die twee grote luiken omvat. In het eerste luik zitten verantwoordelijken m.b.t. het personeelsbeleid, het zgn. HR team, met een verantwoordelijke, een projectmanager en twee medewerkers. Het tweede luik vormt de beleidscel waar onder meer verantwoordelijkheden vallen met betrekking tot communicatie, interne dienst PBW, informatica... etc. De directies van de scholen nemen ook deel aan de vergaderingen van het college van directies (COLDI). Op het centrale niveau zijn ook twee coördinerend directeurs werkzaam (apart voor de podiumkunsten en de beeldende kunsten) en twee artistieke beleidscoördinatoren.

Binnen de school zelf wordt de kwaliteitszorg nauwlettend opgevolgd door het reeds vermelde IKZ-team en zijn er toegevoegde coördinatoren werkzaam die naar de vakgroepen zowel de rol vervullen van concrete vertaling van beleidsbeslissingen als doorgeefluik zijn van in de klassen te melden vragen/problemen. Momenteel vormen cijferanalyse en de doorstroomcijfers van leerlingen een belangrijke indicator binnen dit proces van kwaliteitszorg dat omschreven wordt als een "work in process".

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE ACADEMIE

6.1 Wat doet de academie goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Het realiseren van de erkenningsvoorwaarden in de studierichting Muziek voor de vakken algemene muzikale vorming, piano, saxofoon en zang/stemvorming.
- Het realiseren van de erkenningsvoorwaarden in de studierichting Woord voor de vakken algemene verbale vorming en voordracht.
- De manier waarop de instelling de tekorten van de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne (BVH) van de leer- en werkomgeving opspoort en beheerst, is een voorbeeld van goede praktijk. Ze werkt deze tekorten weg vanuit een prioriteitenplanning.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De brede schoolidee in een aantal belangrijke projecten zoals het Kunstenbad, het OpMaatOrkest, de samenwerking met het Buitengewoon Onderwijs, de Kinderacademie en de instrumentale initiaties.
- De goed uitgebouwde werking van labo+ en daarnaast de mogelijkheid tot specifieke verfijning volgens de visie van de academie.
- De voorziene financiële middelen voor de nascholing.

Wat betreft het algemeen beleid

- De grote loyaliteit ten overstaan van het centrale divisieniveau.
- De sterke teamwerking van het duo directie/stafmedewerker en het engagement tegenover de academie.
- Het geloof in de eigen, lokale missie als aansluiting op het artistiek pedagogisch project van de Antwerpse Academies.
- De zeer goed uitgebouwde coördinatie met de juiste mensen op de juiste plaats.
- De werking van het ikz team met een evenwichtige vertegenwoordiging.
- Het eigen kwaliteitszorgsysteem binnen het stedelijk raamwerk.

6.2 Wat kan de academie verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Het bereiken van de leerplandoelstellingen in bepaalde klassen piano.
- Het efficiënter toepassen van het groepsgericht individueel lesgeven kan (cfr. VII van minimumleerplannen).
- Het omzetten van een verbeterde rekrutering in een meer duurzame continuïteit binnen het leerlingencurriculum.
- Het uitbreiden van de voorbeelden van goede praktijk op het vlak van leerlingvolgsysteem over de ganse school en dit centraal, digitaal gaan beheren.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het mentoraat en het coachen van nieuwe leerkrachten.
- Het stimuleren van innovatie bij geroutineerde leerkrachten.
- De uitbouw van de toneelafdeling in de hogere graad.
- De blijvende aandacht voor de doorstroming naar het dko vanuit de (tijdelijke) projecten.
- De uitrusting en accommodatie in de wijkafdeling Deurne Zuid.
- De verbetering van het valgevaar op de speelplaats van de hoofdschool.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het doortrekken van het innoverend denken binnen de projectwerkingen naar methodiek en aanpak binnen het reguliere aanbod.

7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' voor muziek, woordkunst.
- voor de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid en hygiëne'.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Dirk ROMBAUT de inspecteur-verslaggever	Luc VERTOMMEN de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de academie	